

ביאור בדרך אפשר

1 הוא יוליך אותנו 'קוממיות', כלומר בקומה זקופה. בגמרא מובאים על כך
 2 דבריהם של רבי יהודה ורבי מאיר. רבי מאיר אומר שהמילה 'קוממיות' רומזת
 3 לגובה של שתי קומות, קומת אדם כפולה, ואילו רבי יהודה אומר שמדובר
 4 אודות גובה של קומה אחת. הדברים מוסבים כלפי קומתו הרוחנית של האדם,
 5 כלפי הבניין השלם של כל כוחות
 6 נפשו. 'שתי קומות' פירושו שני אופני
 7 ההארה של אור ה' שימלאו את כל
 8 כוחות הנפש.
 9 **אם בַּחֲקוֹתַי תִּלְכוּ וְאֵת**
 10 **מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם**
 11 **אוֹתָם¹, וּמִבְּאֵר בְּזֶה כ"ק**
 12 **אֲדַמּוּ"ר הַזָּקֵן בְּלִקוּטֵי**
 13 **תּוֹרָה² בַּפְּרָשְׁתָּנוּ² (אֵין דְּעַר**
 14 **חֲסִידֵי־שְׁעַר פְּרָשָׁה פּוֹן דְּעַר**
 15 **וּוּאָךְ =** בפרשה החסידית של
 16 השבוע, מאמרי החסידות המופיעים
 17 ב'ליקוטי תורה' על פרשיות השבוע הם
 18 בבחינת 'פרשת השבוע החסידית'.
 19 ב'ליקוטי תורה' מבואר שבפסוק
 20 הראשון של הפרשה מוזכרים שלושת
 21 הרבדים בקיום התורה והמצוות, קיום
 22 המצוות במחשבה בדיבור ובמעשה.
 23 המילה 'בחקותי' רומזת לרובד
 24 המחשבה, המילה 'תשמרו' רומזת
 25 לרובד הדיבור, והמילה 'עשיתם'
 26 מתייחסת לדרגת המעשה. הסברת
 27 הדברים: עולם המחשבה של האדם
 28 ועולם הדיבור שלו מורכבים מאותיות,
 29 האותיות אשר באמצעותם האדם
 30 חושב והאותיות אשר בהם הוא
 31 משתמש כאשר הוא מדבר, אך ישנו
 32 הברל מהותי ביניהם, אותיות הדיבור
 33 יוצאות אל מחוץ לנפש האדם ונפרדות
 34 ממנו, לעומת אותיות המחשבה אשר
 35 האדם משתמש בהן בינו לבין עצמו,
 36 הינן מאוחדות עם הנפש ואינן נפרדות
 37 ממנה. הברל זה הוא בדוגמת ההברל
 38 שבין אותיות הכתובות בספר תורה
 39 לעומת האותיות החקוקות בלוחות הברית, האותיות הכתובות נמצאות על גבי
 40 הקלף ולא בתוכו, לעומתן האותיות החקוקות בלוחות הינן מאוחדות עם
 41 הלוחות עצמן. המילה 'בחקותי' במובן של 'חקיקה' רומזת לקיום התורה
 42 במחשבתו של האדם אשר ברובד פנימי זה מודגשת התאחדותה והתעצמותה

ביאור בדרך אפשר

43 של הנפש עם התורה. **דְּעַנְנָן בַּחֲקוֹתַי תִּלְכוּ קֹאֵי (=מוסב) עַל**
 44 **בְּחֵינַת הַחֲקִיקָה שֶׁבַּתּוֹרָה, וְהֵינּוּ קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּמַחְשָׁבָה**
 45 **(שְׁהִיא בְּבְחֵינַת חֲקִיקָה), וְמָה שֶׁפְּתוּב 'וְאֵת מִצְוֹתַי**
 46 **תִּשְׁמְרוּ' קֹאֵי (=מוסב) עַל קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּדַבּוּר** הקשר שבין
 47 'שמירה' לבין קיום המצוות בדיבור
 48 רמוז בדברי חז"ל 'שמור זו משנה'
 49 כלומר השמירה על קיום המצוות
 50 בשלימות תלויה בשינון ההלכות
 51 שבמשנה בפיו של האדם, **וְאַחַר כֵּן**
 52 **'וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם' הֵינּוּ קִיּוֹם**
 53 **הַמִּצְוֹת פְּמַעֲשָׂה, וְחָשִׁיב פֶּאֶן**
 54 **(=ומחשיב כאן, כלומר מזכיר כאן**
 55 **בפסוק זה) אֵת קִיּוֹם הַמִּצְוֹת**
 56 **בְּכָל ג' הַלְבוּשִׁים** הרוחניים של
 57 הנפש שהם שלושת הרבדים
 58 **דְּמַחְשָׁבָה דְּבּוּר וּמַעֲשָׂה.**
 59 **וְהֵנָּה עֲבוּדָה זוּ בְּכָלֵל, וּבַפְּרָט**
 60 **כֹּאשֶׁר עֲבוּדָה זוּ כְרוּכָה בִּיגִיעָה מִיּוֹחֲדָת**
 61 **מִצִּידוֹ שֶׁל הָאָדָם אֲשֶׁר דָּבַר זֶה גַם כֵּן**
 62 **רְמוּז בַּפְּסוּק זֶה כְּפִירוּשׁ הַתּוֹרָת**
 63 **כְּהַנִּים' (הוּבָא בְּרַש"י)**
 64 **דְּפִירוּשׁ הַמִּילִים 'אִם בַּחֲקוֹתַי**
 65 **תִּלְכוּ' הוּא שְׁתַּהִיּוּ עֲמַלִּים**
 66 **בַּתּוֹרָה,** כלומר לימוד התורה
 67 **בְּבְחֵינַת עֲמַל** וגיעה דווקא,
 68 **וּבְהַמְשֵׁךְ לִכְךָ נֹאמַר 'וְאֵת מִצְוֹתַי**
 69 **תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם',** ואומר
 70 **עַל כֵּךְ הַתּוֹרָת כְּהַנִּים' שֶׁהַלְמוּד** של
 71 **הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה בְּאֹפֶן הַרְאוּ, דָּבַר זֶה בֵּא**
 72 **לִידֵי בִיטוּי בְּכֵךְ שֶׁהַלְמוּד מְבִיא**
 73 **לִידֵי מַעֲשָׂה, הֵנָּה עַל-יַדֵּי־זֶה**
 74 **בְּאִים לְכָל הַבְּרָכוֹת הָאֲמוּרוֹת**
 75 **בְּהַמְשֵׁךְ הַפְּרָשָׁה, 'וְנִתְמִי**
 76 **גְּשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְגו'³ וְכָל**
 77 **הַבְּרָכוֹת שֶׁלְאַחֲרֵי־זֶה עַד כִּי**
 78 **כֵךְ שׁוֹכִיִם לְגַאֲלָה בְּאֹפֶן הָאֲמוּר**
 79 **בַּפְּרָשָׁה דְּוְהַתְּהַלְכַתִּי בְּתוֹכְכֶם**
 80 **גו' וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת⁴.**
 81 **דְּעַנְנָן קוֹמְמִיּוֹת הוּא שְׁתַּהִיּוּ פְּקוּמַת אָדָם אוֹ פְּשַׁתִּי קוּמוֹת**
 82 **(פְּדֹאֲיָא (=כמובא) בְּמַסְכַּת סְנֵה־דְרִין⁵), וְעַנְנָן וְהַתְּהַלְכַתִּי**
 83 **הוּא ב' הַלִּיכוֹת, מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה וּמְלַמְעֵלָה לְמַעְלָה⁶, הֵינּוּ**
 84 **שְׁלַעֲתִיד-לְבֹא יְהִי ב' הַמַּעְלֹת⁷, וְכַמְבָּאָר⁸ גַם פְּעַנְנָן**

בס"ד. שבת פרשת בחקותי, י"ז
אייר, ה'תשר"מ.
(הנחה בלתי מוגה)

אִם בַּחֲקוֹתַי תִּלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם¹, וּמִבְּאֵר בְּזֶה כ"ק אֲדַמּוּ"ר
הַזָּקֵן בְּלִקוּטֵי תּוֹרָה' פְּרָשְׁתָּנוּ² (אֵין דְּעַר
חֲסִידֵי־שְׁעַר פְּרָשָׁה פּוֹן דְּעַר וּוּאָךְ) דְּעַנְנָן בַּחֲקוֹתַי
תִּלְכוּ קֹאֵי עַל בְּחֵינַת הַחֲקִיקָה שֶׁבַּתּוֹרָה, וְהֵינּוּ
קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּמַחְשָׁבָה (שְׁהִיא בְּבְחֵינַת
חֲקִיקָה), וְמָה שֶׁפְּתוּב וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ קֹאֵי
עַל קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּדַבּוּר, וְאַחַר כֵּן וְעֲשִׂיתֶם
אוֹתָם הֵינּוּ קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּמַעֲשָׂה, וְחָשִׁיב פֶּאֶן
אֵת קִיּוֹם הַמִּצְוֹת בְּכָל ג' הַלְבוּשִׁים דְּמַחְשָׁבָה
דְּבּוּר וּמַעֲשָׂה. וְהֵנָּה עֲבוּדָה זוּ בְּכָלֵל, וּבַפְּרָט
כְּפִירוּשׁ הַתּוֹרָת כְּהַנִּים' (הוּבָא בְּרַש"י) דָּאִם
בַּחֲקוֹתַי תִּלְכוּ שְׁתַּהִיּוּ עֲמַלִּים בַּתּוֹרָה, בְּבְחֵינַת
עֲמַל, וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אוֹתָם,
שְׁהַלְמוּד מְבִיא לִידֵי מַעֲשָׂה, הֵנָּה עַל-יַדֵּי־זֶה
בְּאִים לְכָל הַבְּרָכוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּהַמְשֵׁךְ הַפְּרָשָׁה,
וְנִתְמִי גְשָׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְגו'³ וְכָל הַבְּרָכוֹת
שֶׁלְאַחֲרֵי־זֶה עַד לְגַאֲלָה בְּאֹפֶן דְּוְהַתְּהַלְכַתִּי
בְּתוֹכְכֶם גו' וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוֹת⁴. דְּעַנְנָן
קוֹמְמִיּוֹת הוּא שְׁתַּהִיּוּ פְּקוּמַת אָדָם אוֹ פְּשַׁתִּי
קוּמוֹת (פְּדֹאֲיָא בְּמַסְכַּת סְנֵה־דְרִין⁵), וְעַנְנָן
וְהַתְּהַלְכַתִּי הוּא ב' הַלִּיכוֹת, מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה
וּמְלַמְעֵלָה לְמַעְלָה⁶, הֵינּוּ שְׁלַעֲתִיד-לְבֹא יְהִי ב'

(1 פרשתנו כו, ג. 2) מה, א ואילך. (3) שם כו, ד. (4) שם כו, יב. (5) ק, א. (6) ראה מאמרי אדה"ו פרשיות ע' תרג. אוה"ת ויקרא כרך ב' ע' תרמ ואילך. ועוד.

אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְשִׁמְתִי פֶדְדָה שְׁמִשְׁתִּיף⁹, אשר נאמר על כך בגמרא שלעתיד לבוא
 2 יהיה פְּדִין וְכֶדֶן (=כדברי זה וכדברי זה)¹⁰, דְּלַעֲתִיד-לְבֹא יִהְיוּ ב'
 3 הַמַּעֲלוֹת הֵן הַמַּעֲלָה דְעֵבֹדָה הַכְרוּכָה בַעֲלִיָּה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה וְהֵן
 4 הַמַּעֲלָה הַקִּיּוּמָה בַעֲבוּדָה הַכְרוּכָה בִּירִידָה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה.
 5 וְלִהְבִּין הַשְּׂיִכּוֹת הַמֵּיִחָדָת
 6 הַקִּיּוּמָה בְּעֵבֹדָה הַנַּ"ל הַכְרוּכָה
 7 בְּקִיּוּם הַמַּצּוּוֹת בַּמַּחֲשָׁבָה בִּדְבִיכּוּר
 8 וּבַמַּעֲשֵׂה וְדוּקָא בְּאֹפֶן הַכְרוּךְ בַּעֲמַל
 9 וְיִגִיעָה עִם הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, הִנֵּה
 10 יְדוּעֵי¹¹ דְּבַתּוּרָה נֶאֱמַר 'אֵלֶּה
 11 תּוֹלְדוֹת' בַּכְּתִיב מְלֵא ב'
 12 פְּעָמִים, פְּעַם אַחַת בְּקִרְיַאת
 13 הָעוֹלָם, 'אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 14 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם'¹²,
 15 וּפְעַם ב' לְגַבִּי לִידַת פְּרִץ
 16 שְׁמִמְנוּ בָּא מְשִׁיחַ, 'אֵלֶּה
 17 תּוֹלְדוֹת פְּרִץ'¹³, דְּאָף שְׁהֵם
 18 ב' עֲנִינִים בְּפָנָי עֲצָמָם וּבְב'
 19 זְמַנִּים בְּפָנָי עֲצָמָם, דְּעֲנִין
 20 'תּוֹלְדוֹת' הַמּוּפִיעַ בַּכְּתִיב מְלֵא
 21 שְׁבַבְרִיַּאת הָעוֹלָם הוּא רּוּמוּ עַל
 22 סוּג הַשְּׁלִימוֹת הַקִּיּוּם בַּהֲתַגְלוֹת
 23 הָאֱלוּקִית הַבֵּאָה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
 24 הַתַּגְלוֹת הַקְּשׁוּרָה בַּמַּצִּיאוֹתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
 25 כְּפִי שְׁהוּא, מְבַלִּי שִׁיחִיהָ צוּרָךְ בִּיצִיאָתוֹ
 26 מִגְּדִירוֹ, דְּכֵן נִבְרָא הָעוֹלָם עַל-
 27 יְדֵי הַקֶּבֶ"ה, עַל כֵּךְ אֹמְרִים חו"ל
 28 שֶׁהָעוֹלָם עַל מְלוּאוֹ נִבְרָא¹⁴
 29 כְּלוּמַר בְּשִׁלְמוֹתוֹ, מִתְחִילָתוֹ הָעוֹלָם
 30 נִבְרָא בְּאֹפֶן כּוֹזָה שֶׁהוּא כְּלִי מוֹכֶשֶׁר
 31 לַהֲכִיל אֶת הַתַּגְלוֹת הָאֱלוּקִית בְּתוֹכּוֹ,
 32 אֲמַנֵּם הַתַּגְלוֹת זֶה קְשׁוּרָה בְּשִׁלְמוֹתוֹ
 33 שֶׁל הָעוֹלָם וּבַמִּילָא הִיא כְרוּכָה
 34 בַּמּוּגַבְלוֹת, מֵהַ-שְּׂאִינֵן-עֲנִין
 35 'תּוֹלְדוֹת' הַמּוּפִיעַ בַּכְּתִיב מְלֵא
 36 דְּלַעֲתִיד-לְבֹא, הִרִי הַתַּגְלוֹת זֶה
 37 קְשׁוּרָה בְּשִׁלְמוֹתוֹ הַבְּלִתי מוּגַבְלָת שֶׁל
 38 הַבוּרָא שִׁיחֵהָ לְמַעֲלָה מַעֲלָה
 39 מִשְׁלִימוֹתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם כְּשֶׁלְעֲצָמוּ וּלְכֵן
 40 אֵינֶנּוּ קִיּוּמָת בּוֹ תַּחֲלִית הַבְּרִיאָה אֲלֵא דְבַר זֶה
 41 נְעַבְדְּתֵנוּ, אֲשֶׁר מִשְׁמַעוֹתָה שֶׁל עֲבוּדָתֵנוּ הִיא הַתְּבַלּוֹת מַצִּיאוֹתֵינוּ וְיִצִיָּאָה
 42 מִגְּדִירֵנוּ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, בְּכָל זֹאת הִנֵּה עֲנִין זֶה שֶׁל 'תּוֹלְדוֹת

43 - מְלֵא, שְׁנַעֲשֵׂה עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂינוּ וְעֵבֹדְתֵינוּ, אֵינֶנּוּ שׁוֹלֵל אֶת
 44 הִיתְרוֹן הַקִּיּוּם בְּשִׁלְמוֹתוֹ הַרְאֵשׁוּנָה שֶׁל הָעוֹלָם אֲלֵא אֲדֹרְבָא הוּא פּוֹעֵל
 45 עֲלוּי גַם ב' אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת - מְלֵא הַרְאֵשׁוֹן, הֵינֵנוּ הַהֲתַגְלוֹת
 46 הָאֱלוּקִית הַבְּלִתי מוּגַבְלָת הַכְרוּכָה בַעֲלִיָּה מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה תַּחֲבַר עִם
 47 הַהֲתַגְלוֹת הָאֱלוּקִית הַקִּיּוּמָה בְּקִרְיַאת
 48 הָעוֹלָם עַל מְלוּאוֹ כְּפִי שְׁהוּא
 49 עַל-יְדֵי הַקֶּבֶ"ה בִּירִידָתוֹ מִלְמַעֲלָה
 50 לְמַטָּה. בַּמִּילָם אַחֲרוֹת: הַהֲתַגְלוֹת
 51 הַבְּלִתי מוּגַבְלָת תַּחֲבַר אֵף הִיא בְּצוּרָה
 52 'מִיּוֹשְׁבַת' בְּתוֹךְ מַצִּיאוֹתוֹ מוּגַבְלָת שֶׁל
 53 הָעוֹלָם וְהָאֲדָם בְּאֹפֶן כּוֹזָה שְׁהוּא גַם כֵּן
 54 יוֹכֵל לְהַפְנִימָה וְלִהְתַּאֲחַד אִיתָהּ.
 55 וּבִיאור הָעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה יְדוּעֵ
 56 מָה שְׂאֵמְרוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל¹⁵
 57 נִתְאַוָּה הַקֶּבֶ"ה לְהִיּוֹת לוֹ
 58 יִתְבַּרְךָ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים תְּאוּוֹתוֹ
 59 שֶׁתְּהִיָּה לוֹ דִּירָה דוּקָא בְּתוֹךְ מַצִּיאוֹתָם
 60 שֶׁל הַנְּבִרָאִים הַתַּחְתּוֹנִים. וְזֶהוּ
 61 תְּכִלִּית פְּנוּת הַבְּרִיאָה, וּבַמִּילָא
 62 זֶה גַם כֵּן תְּכִלִּית עֲבוּדָת הָאֲדָם
 63 לְעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבַּרְךָ דִּירָה
 64 בְּתַחְתּוֹנִים¹⁶. וְהֵינֵנוּ, דְּמַצַּד
 65 לְמַעְלָה מַצִּיּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 66 כְּבָר יִשְׁנָה בְּשִׁלְמוֹת הַתְּמַמְשׁוּתָה
 67 שֶׁל פְּנוּתָהּ וְתַאוּוָּה זֶה עוֹד בְּקִרְיַאת
 68 הָעוֹלָם לְכַתְּחִלָּה שֶׁהִרִי מַחֲשַׁבְתּוֹ
 69 שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִיא זֶה הַמַּהוּוֹה
 70 אֶת הָעוֹלָם וּמְקִיּוּמָת אוֹתוֹ בְּכָל רֹעַ
 71 וְאֵם כֵּן מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַבוּרָא אוֹדוֹת
 72 דִּירָתוֹ בְּעוֹלָם מִמְלֵאָה כְּבַר אֶת הָעוֹלָם,
 73 אֲלֵא שְׁבַנִּי יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי
 74 עֲבוּדְתָם צְרִיכִים לְהַמְשִׁיף
 75 וְלַהוֹרִיד תְּאַוָּה זֶה לְתוֹךְ הַמַּצִּיאוֹת
 76 הַגְּלוּיָה שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהִרִי כִשֵּׁם
 77 שֶׁהַקֶּבֶ"ה בַּעֲצָמוֹ עִם הִיּוֹתוֹ נִמְצָא בְּכָל
 78 מְקוֹם אֶךְ בִּיחַד עִם כֵּךְ אֵינֶנּוּ שׁוּיךְ כֻּלָּל
 79 לְמַצִּיאוֹתוֹ מוּגַבְלָת שֶׁל הַנְּבִרָא, כְּמוֹ
 80 כֵּן מַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם
 81 הִיּוֹתָה מִמְלֵאָה אֶת הַמַּצִּיאוֹת כּוֹלָה אֶךְ
 82 בִּיחַד עִם כֵּךְ אֵינֶנּוּ מוּרְגַשֶׁת בְּתוֹכָהּ. לְכֵן תַּחֲלִילָה צְרִיךְ לַהוֹרִידָה מִמְקוּמָה
 83 הַעֲלִיין בּוֹ הִיא כְּמוֹסָה בַּעֲצָמוֹתוֹ שֶׁל הַבוּרָא, לַהוֹרִידָה מִן הַתְּאַוָּה אֶל
 84 הַפֶּחַךְ אֶל הַשּׁוֹרֵשׁ הַרוּחִנִּי שֶׁל הָעוֹלָם וְלֵאחֲרָי מִכֵּן מִן הַפֶּחַךְ אֶל

(7) ראה ספר הליקוטס דא"ח צ"צ ערך לע"ל ע' תרכה ואילך. וש"נ. (8) לקו"ת ראה כו, ג ואילך. ובכ"מ. (9) ישע"י נד, יב. (10) ראה ב"ב עה, א. (11) ראה ב"ר פ"ב, ו. שמו"ר פ"ל, ג. (12) בראשית ב, ד. (13) רות ד, יח. (14) ראה ב"ר פ"ד, ז. פי"ג, ג. (15) ראה תנחומא נשא טז. במדב"ר פ"ג, ו. (16) ראה תניא פ"ו ואילך. ובכ"מ. (17) ראה לקו"ש ח"כ ע' 283 ואילך.

ש"פ בחוקותי, י"ז אייר ה'תשד"מ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הפעל¹⁷. ועל-ידי-זה שהאדם ממומש בשלימות את תאוותו של הבורא
2 נעשה האדם שתף להקב"ה במעשה בראשית¹⁸, על-ידי
3 עבודתו לעשות את הדירה בפעל, דענןן זה כלומר התגלותו
4 השלימה של הבורא בדירתו בעולם היהיה לעתיד-לבא בגמר שלמות
5 העבודה (פמבאר בספר
6 הפניא¹⁹). ויש לומר, דמה
7 שלמדנו כעת שפונה זו אשר
8 בשבילה נברא העולם, מצידו של
9 הקדוש ברוך הוא היא מלכתחלה
10 נמצאת בפריאה, (אשר משמעותה
11 של הימצאות זו שזהו הפח לבני
12 ישראל שיוכלו לעשותה
13 בפעל שהרי לולא כך כיצד הנברא
14 המוגבל יכול בכוח עצמו להיות דירה
15 לבל-גבול של הבורא), דבר זה
16 נרמז גם כן במה שאמר
17 רבותינו ז"ל²⁰ על הפסוק²¹
18 שנאמר בתחילת הבריאה, עוד בהיות
19 העולם במצב של תוהו ובוהו מכוסה
20 כולו במים, 'ורוח אלקים
21 מרחפת על פני המים', אומרים
22 על כך חז"ל זו רוחו של משיח,
23 והינו שעוד לפני שלבי
24 הבריאה בפרטיות (עוד בזמן
25 שהיה העולם מים במים)²²
26 ורק אחר כך היתה בריאת כל
27 פרטיו הנובראים) כבר היה בו
28 ענן רוחו של משיח, היינו
29 הפונה והתכלית שתתגלה
30 לעתיד לבא. וכפשטות
31 הענן, דפסוק זה (ורוח
32 אלקים גו') נאמר לפני
33 שלמות הבריאה, לפני
34 שנאמר אלה תולדות השמים
35 והארץ בהבראם גו', תולדות
36 מלא פנ"ל. והגם שענןן זה,
37 הימצאותו של רוחו של משיח בעולם,
38 נאמר אחרי הפסוק 'בראשית
39 ברא אלקים את השמים ואת
40 הארץ' אשר מכך היה ניתן לחשוב
41 ששייכותו של משיח לעולם מתחילה
42 רגע לאחר הבריאה אך לא תיכף
43 בתחילת הרגע הראשון ממש, אשר אם כן אין זה קשור בעצם הווייתו של

העולם כשלעצמו, מפל-מקום הרי אמרו רבותינו ז"ל²³
שמחשבתם של ישראל קדמה אפלו לתורה המחשבה של
הקדוש ברוך הוא אודות מציאותם של בני ישראל קדמה למחשבתו אודות
התורה, והתורה קדמה לעולם אלפים שנה²⁴, דמזה מוכן
שישראל קדמו לעולם (יותר
מאלפים שנה), וכאשר מדובר
אודות מציאותם של בני ישראל הרי
זה כולל גם בחינת משיח,
שהרי משיח אינו נחשב רק כפרט
אחד מתוך כל נשמות ישראל אלא
הוא היחידה הפלית של
ישראל²⁵ בנשמתו של כל יהודי
קיימת דרגת שונת, הדרגה הנעלית
מביניהם הנקראת בשם 'יחידה' קשורה
בעצמותה של הנשמה. נשמתו של
משיח מכילה בתוכה את דרגת היחידה
של כל בני ישראל והיא משמשת
כמקור להן. מהאמור מוכן שבכך
שמציאותם של בני ישראל קדמה
לעולם הרי גם עניינו של משיח קדם
לבריאת העולם ומתוך רקע זה נברא
העולם, אשר בכך מודגש עד כמה
המחשבה העומדת מאחורי הבריאה
כולה היא אודות ההתגלות האלוהית
שתהיה בגאולה העתידה. ואפן
פעלת הימצאותו של משיח
בעולם הוא, דהגם שהוא
מקיף מלמעלה, כמדויק בלשון
הפסוק 'מרחפת על פני המים'
(כלומר למעלה מהמים), כך
שלכאורה איזה כוח יהודי יכול לקבל
מכך בעבודתו הנעשית בתוך חשכת
העולם, מפל-מקום הוא שיף
אל המים ומקיף אותם,
ובפרט שפל העולם מקורו
מהמים, כמאמר רבותינו
ז"ל²² שהיה העולם מים
במים, ולפיכך זה נותן את
הכח שאחר כך יוכלו ישראל
על-ידי עבודתם לעשות לו
יתברך דירה בתחתונים. בתורת
החסידות מוסבר משמעותם הרוחנית
של 'מים' הינה כוח התענוג. העולם כולו נוצר ממים, שהרי כוח החיים ומקור

וש"נ. 18) ראה שבת י, א. קיט, ב. 19) שם. 20) ב"ר פ"ב, ד. 21) בראשית א, ב. 22) ראה ב"ר פ"ה, ב. 23) ב"ר פ"א, ד. 24) ראה ב"ר פ"ח, ב. נתחומא וישב ד. ועוד. 25) ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תרצ"ט (הב') ס"ד בשם הרמ"ז. וראה שער וספר הגלגולים בתחלתו. ובכ"מ.

אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מקורו של עונג זה הוא בעונג העליון, בתענוג של הבורא
 2 אשר בכוחו נברא העולם כולו. הכוונה הכמוסה העומדת מאחורי תענוג זה,
 3 ה'מרחפת' ה'מקיפה' מעליו הינה מציאותו של משיח. אשר לכן עם היות
 4 שכוונה זו כמוסה ונסתרת, דבר הבא לידי ביטוי בכך שיהודי בעבודתו
 5 היום-יומית עומד מול עולם שמציאותו
 6 הגלויה יכולה להיות חשוכה, אך
 7 בכוחו של היהודי לגלות את הכוח
 8 הכמוס של העולם עצמו, ורוחו של
 9 משיח.
 10 והנה בנוגע לאפן העבודה ד'ישראל בעולם,
 11 ד'ישראל בעולם, ש'מביאים
 12 אותו לתכלית שלמותו, הנה
 13 נוסף לזה שעבודה זו היא
 14 צריכה להיות בעולם למטה
 15 (כלומר עבודתו של האדם צריכה
 16 להיעשות גם בכוחותיו החיצוניים
 17 הקשורים במציאותו הגלויה בעולם,
 18 שלכן לא די בכך שהוא יעורר את
 19 דביקותו בה' בפנימיות ליבו אלא עליו
 20 לעסוק בקיום המצוות בג'
 21 ה'לבושים' ד'מחשבה דבור
 22 ו'מעשה', בנוסף לכך עבודתו של
 23 האדם צריכה להיות כרוכה ביגיעה,
 24 דבר זה רמוז במה שאמרו רבותינו
 25 ז"ל²⁶ על הפסוק שנאמר בסיומה
 26 של מלאכת הבריאה ביום השביעי
 27 'אשר ברא אלקים לעשות' -
 28 אומרים על כך חז"ל שמשמעות
 29 המילה 'לעשות' היא 'לתקן' כלומר
 30 התיקון של הבריאה כולה היא
 31 'לעשות' - 'עשיה', היינו שהתקון
 32 נרמז בתבת (=במילה) 'לעשות'
 33 בלשונם של חז"ל פירוש המילה
 34 'תיקון' הוא הבאת הדבר לגמר שכלולו
 35 ושלימותו, ומכך מובן שהבאת
 36 הבריאה לגמר שכלולה ושלימותה הרי
 37 זה כרוך ב'לעשות'. ועל-דרך-זה
 38 מודגשת חשיבות ה'עשיה' וה'לעשות'
 39 במה שידוע²⁷ הדיוק ב'לשון
 40 התנאי²⁸ ש'כל הגלויים דלעתיד-לבא תלויים
 41 במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות, ד'הלשון מעשינו
 42 הוא ב'דיוק. ד'ענין²⁹ המעשה הוא מ'לשון' כפי'ה' כלומר

מדובר בפעולה הנעשית על ידי האדם אך נגד טבעו ורצונו, כלומר ביגיעה.
 פירוש זה במילה 'עשיה' מובן מ'לשון' חז"ל³⁰ 'מעשין על הצדקה'
 כלומר בית דין כופין את האדם בעל כורחו לתת את הצדקה שהוא מחוייב
 בה. ועל-דרך-זה ה'לשון' ו'עבודתנו' המופיע באותו משפט בספר
 התניא הוא גם כן מ'לשון'
 כפי'ה', וכמבאר בחלק הרביעי
 של ספר התניא 'אגרת הקדש',
 באגרת דבור-המתחיל 'והנה
 מעשה הצדקה שלום'³¹,
 דעקר מעלת ה'עבודה' היא
 כאשר כרוכה בבחינת 'עשיה'
 ו'כפי'ה', שזהו ענין העמל.
 וכמו שכתוב³² 'אדם לעמל
 יולד', דעיקר עבודת האדם
 צריף להיות באפן דעמל
 דוקא. ויש לקשר זה גם עם
 אפן הגאולה על-ידי משיח
 צדקנו, שגם הוא נקרא בתאר
 'אדם' (וכמבאר בכמה
 מקומות ב'שער האמונה'³³
 ועוד³⁴) במה שכתוב³⁵ (על
 משיח צדקנו) 'הנה ישכיל
 עבדי ירום ונשא וגבה מאד',
 דאותיות המילה 'מאד' הוא
 אותיות המילה 'אדם' בצרוף
 אחר כלומר בנינו סדר האותיות),
 וכמילא גם עליו חל הענין
 ד'אדם לעמל יולד'. ויש
 לומר שזהו מה שמבאר
 בגמרא במסכת סנהדרין³⁶
 ש'משיח יושב בשערי רומי
 ותיב בין עניי סובלי חלאים
 (=ויושב בין עניים סובלי חוליים
 שונים, מנוגעים), וכלן שרו
 ואסירי בחד זימנא (=וכל
 העניים [מלבדן מתירים וקושרים,
 כלומר מחליפים [את כל התחבשות
 שעל כל אברי גופם] בבת אחת),
 איהו שרי חד ואסירי חד
 (=הוא, כלומר משיח, מתיר [תחבשות] אחת וקושר וחובש אחת [מיד
 במקומה, אינו מתיר שניים ביחד]), התנהגותו זו נובעת מכך שאמר
 דילמא מפעניא דלא מעפב וכו' (=הוא אומר: שמה אני אדרש

(26 ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י שם. 27) ראה לקוטי לוי"צ לתניא רפ"ז. ובכ"מ. (28 שם. 29) ראה ד"ה ועבדי דוד תרצ"ט (ע' 191). סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רפט. ועוד. (30) ראה ב"י לטור י"ד סרמ"ח. (31) ס"א (קיו, סע"א ואילך). (32) איוב ה, ז. וראה סנהדרין צט, ב. (33) פני"ו. (34) תו"א ויחי מו, ד. לקו"ת שה"ש בסופו. ועוד. (35) ישעי' נב, יג. (36) צח, א. וראה

ש"פ בחוקותי, י"ז אייר ה'תשד"מ

ביאור בדרך אפשר

1 [לגאול את ישראל], שלא אתעכב עד שאכבוש את כל התחבושות שוב,
 2 הַיְיָנוּ התנהגותו זו היא על מנת שְׂיִוְכַל לְגָאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּד,
 3 בְּשַׁעֲתָא חָדָא וּבְרַגְעָא חָדָא (=בשעה אחת וברגע אחד). כלומר
 4 הצורך ביגיעה ועמל על מנת להביא את הגאולה לעולם מודגש הן בעבודתו
 5 הפרטית של כל אחד ואחד והן
 6 בעבודתו של משיח צדקנו עצמו.
 7 המשמעות הפנימית של העמל והיגיעה
 8 היא התבטלותו המוחלטת של
 9 מציאותו של הנברא, בכחינת 'נפשי
 10 כעפר לכל תהיה', התבטלות זו מבטאת
 11 את היציאה שלו מגדרו, מישותו.
 12 התבטלותו מלמטה כלפי מעלה
 13 מעוררת את ההתגלות העליונה כמו
 14 שהיא למעלה מעלה.
 15 וְזֵהוּ מה שנאמר 'אם בחקוטי
 16 תִּלְכּוּ גו', דְּהֵינּוּ הַעֲבוּדָה בְּגו'
 17 הַלְּבוּשִׁים דְּמַחְשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשָׂה, דְּאָף
 18 וּמַעֲשָׂה, דְּאָף שְׁהֵם נִקְרְאִים
 19 בשם לְבוּשֵׁי הַנֶּפֶשׁ כלומר אינם
 20 עצמותה של הנפש ממש אלא הם רק
 21 'לבושים' שלה, בדוגמת הבגדים
 22 שאותם האדם לובש הרי אינם חלק
 23 מעצמותו אלא הם דבר חיצוני,
 24 התפקיד של הבגדים הוא שדרכם
 25 האדם מתגלה אל המציאות שסביבו,
 26 שמחוצה לו, כך גם שלושת הכוחות
 27 האמורים של הנפש, מחשבה דיבור
 28 ומעשה, אינם עצמותה של הנפש ממש
 29 אלא הם קשורים בחיצוניותה של נפש
 30 האדם, על ידם היא מתגלה ופועלת
 31 בעולם, לכן הם נקראים בשם 'לבושי
 32 הנפש', מְּכַל־מְּקוּם עַל־יָדָם הוּא קְיוּם הַתּוֹרָה וּמַצּוּתֶיהָ
 33 (בְּדִאִיתָא (=כמובא) בְּתַחֲלָתוֹ³⁷), וְעַל־דִּרְךָ־זֶה הַפְּסוּק
 34 'אם בחקוטי תלכו' קָאִי (=מוסב) כְּפָרוּשׁ ה'תּוֹרַת כְּהֵנִים' (אשר
 35 דברי חז"ל שבספר זה הם הפירוש של חומש 'יקרא' על פי התורה
 36 שבעל־פה, ועל מנת לדעת מהו רצון ה' לא די בפרוש הפשוט של כל פסוק
 37 שבתורה שבכתב אלא צריך להיות גם הפירוש שמבואר בתורה שבעל־פה

ביאור בדרך אפשר

38 וכלשון הרמב"ם ד'תּוֹרָה בְּפָרוּשָׁה נִתְּנָה³⁸ כלומר התורה שבכתב
 39 ניתנה למשה רבינו בהר סיני ביחד עם פירושה שבתורה שבעל־פה) עַל
 40 עֲנִין הָעֵמֶל בְּתוֹרָה, בְּחֵינַת הַיְיָעִיעָה, שְׁעֵמֶל זֶה בְּתוֹרָה זֶהוּ
 41 בְּחֵינַת אוֹתוֹת הַחֻקִּיקָה שְׂבִנְפֶשׁ כאמור בתחילת המאמר, משמעותן
 42 הרוחנית של אותיות החקיקה בנפש
 43 האדם היא ההתאחדות המוחלטת עם
 44 התורה ועם הבורא עד כדי כך שהם
 45 דבר אחד ממש, התאחדות זו קיימת
 46 כל הזמן וכמוסה בעצמותה של הנפש,
 47 התגלותה נעשית דווקא על ידי
 48 התבטלות מציאותו החיצונית של
 49 האדם, דבר הכרוך בעמלו בתורה,
 50 עַל־יְדִי־זֶה בָּאִים לְכָל
 51 הַבְּרָכוֹת הַמְּנוּיֹת בְּהַמְשָׁף
 52 הַפְּרָשָׁה. וְכִדְאִיתָא (=וכמובא)
 53 בְּזֵהר³⁹ דְּקוּדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא
 54 אֶסְתַּפֵּל בְּאוּרֵי־תָא וּבְרָא
 55 עֲלָמָא (=הקדוש ברוך הוא הסתכל
 56 בתורה וברא את העולם), בְּרַ נֶשׁ
 57 מִסְתַּפֵּל בְּהַ בְּאוּרֵי־תָא וּמְקַיִם
 58 עֲלָמָא (=בן אדם מסתכל בה בתורה
 59 ומקיים את העולם) כלומר מציאותו
 60 של העולם ושל כל המתרחש בו נגזרת
 61 מהתורה, שלכן מזה שכל הברכות
 62 כתובות בתורה בפרשתנו הרי מכך נגזר
 63 שיהיה כן גם במציאות העולם. וְעַד
 64 שְׂבָאִים לְכָל הַיְיָעוּדִים
 65 שְׂלֹא־חֲרֵי־זֶה⁴⁰, וְיִשְׁבְּתֵם
 66 לְבָטַח בְּאַרְצְכֶם, וְיִנְתַּתִּי
 67 שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ, עַד שמתקיים גם
 68 וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוּמְמִיּוֹת'.
 69 וְהַתְּמַשּׁוּתָם מִיַּד שֶׁל הַדְּבָרִים הָאֲמוּרִים הֲרִי זֶה בְּפָרֹט עַל־פִּי הַבְּטַחַת
 70 וְדַבְרֵי כ"ק מוֹרֵי וְחָמֵי אֲדָמוֹר, שְׂאֲנֹ עוֹמְדִים כְּבָר בְּזִמְן
 71 דְּעַקְבָּתָא דְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיָחָא בְּקֶצֶה הֵכִי אַחֲרוֹן שֶׁל זִמְן הַגְּלוּת שְׁאִין
 72 יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. וְבַמִּילָא יְקוּיִם מִיָּד מַה שְׂפָתוֹב וְהַתְּהַלְכָתִי בְּתוֹכְכֶם
 73 וְהֵייתִי לְכֶם לְאֱלֹקִים, בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ מִמֶּשׁ, בְּבִיאַת מְשִׁיחַ
 74 צְדִקְנוּ.

לקו"ש חכ"ב ע' 79. 37) פ"ד. 38) ראה הקדמת הרמב"ם לספר היד ולפיה"מ. 39) ח"ב קסא, ב. 40) פרשתנו כו, ה ואילך.